

MIKE MARKUSIC

Po daljšem božanju je preminil v Cleveland Clinic bolnišnici Mike Markusič, p. d. Corky, star 43 let, stanujoč na 16304 Huntmere Ave. Rojen je bil v Clevelandu ter je bil lastnik poznane gostilne Mint Tavern.

Tukaj zapuška soprogo Mae, rojena Jeric, mater Mrs. Frances Meser, sestre Mrs. Caroline Petrie, Mrs. Ann Paternoster v Glendale, Calif., in Helen ter več sorodnikov. Pogreb se je vršil danes jutraj ob 8.45 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

EUNICE STRAUSS

V soboto popoldne je preminila v Highlandview bolnišnici Eunice Strauss, rojena Zalar, stara 42 let. Stanovala je na 13717 Eaglesmere Ave. Lansko leto avgusta mesta je bila v težki avtni nesreči, v kateri je bil njen soprogram Anton na mestu ubit, ona sama pa tako težko ranjena, da se je od tedaj ves čas nahajala v bolnišnici.

Tukaj zapuška hčer Mrs. Eunice Popovic, sina Kenneth, starše Matt in Josephine Zalar, sestre Mrs. Frances Bills in Mrs. Olga Skerl ter več sorodnikov. Pogreb se vrši v torek jutraj ob 8.45 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

MICHAEL POTURICH

Umril je Michael Poturich, star 66 let, stanujoč na 6628 St. Clair Ave. Doma je bil iz Lojnice na Hrvaškem. Bil je prijatelj Valentina, Matija in Johna Poturich, ki skrbijo za njegov pogreb, kateri se je vršil danes jutraj ob 9. uri iz Golubovega pogrebnega zavoda, 4703 Superior Ave., v cerkev sv. Pavla ob 9.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

ROSE ALTABAS

Preminila je Rose Atabas, stara je bila 54 let in je stanovala na 1637 E. 49 St. Doma je bila iz Lojnice na Hrvaškem. Tukaj zapuška soproga Vid, dve hčeri Mrs. Mary Kownacki in Mrs. Helen Ray, tri sinove Ivan, Andrew in George ter vnuke. Pogreb se vrši v torek jutraj ob 9.30 uri iz Golubovega pogrebnega zavoda, 4703 Superior Ave., v cerkev sv. Pavla in nato na pokopališče Calvary.

STEVE MAKUS

Kakor smo že poročali, je preminil v petek jutraj v St. Alexis bolnišnici Steve Makus. Star je bil 65 let in je stanoval na 6309 Edna Ave. Doma je bil iz Gornjega Trebuša, Primorje. Bil je član društva Naprej št. 5 SNPJ. Tukaj zapuška soprogo Jenie, rojena Prijatelj, brata Franka v Argentini in v starem kraju brata Jakoba in sestro Marijo. Pogreb se je vršil danes jutraj ob 9. uri iz Zakraskovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Calvary.

Vse zida; toda kdo bo plačal zemljeknjižne dolgove?

Leto 1955 se označuje kot leto prosperitete. So znamenja gospodarskega razgibanja. Na borzah so živahne kupčije z delnicami gospodarskih družb in valutami. V stavbeni stroki smo se zaleteli. Leto 1955 naj bi bil nekaj rekord. Ali ima to gospodarsko gibanje res zdravo podlago?

Ameriški senat se v zadnjem času bavi s temi vprašanji. Mnenja so različna. Ko pa gre za stanovanjsko gibanje, je eno mnenje postalo nekam splošno, da bo preveč novih stavb, zidanih na kredit.

Lansko leto je bilo zgrajenih 1,215,000 vseh vrst novih hiš. V letu 1950 jih je bilo 1,400,000. Ta številka je pomenila rekord v ameriški gradbeni zgodovini. Poseka naj ga rekord v letu 1955, ko bomo postavili pod streho 1,500,000 novih stavb, v tej številki pa niso zapopadene stavbe, ki jih po potrebah gradijo ameriški farmarji.

Novi zakon o federalni podpori in jamstvu določuje nizka naplačila in dolgoročne kredite. Ta okolnost je marsikoga vzpodbudila, da je z razmeroma malo gotovino začel zidati.

Posledice, tako se sliši iz posameznih držav Amerike, se že kažejo. Prekomerno se ponujajo v nakup nove hiše, posamezne zakonodaje držav pa se ne strinjajo s federalno politiko o nizkem naplačilu in o dolgoročnih kreditih. Vodstva posameznih bank so postala opretna, ko rešujejo prošnje za zemljeknjižno zavarovane kredite. Zveza ameriških bank je sama objavila statistiko o ogromnih zemljeknjižnih dolgovih z neko zaskrbljenostjo, da le mala depresija pusti v zraku ogromne obremenitve in kdo jih bo plačal?

Kaj pa v Evropi?

Podoben pojav, ko gre za nove hiše, ima tudi Evropa. V Veliki Britaniji izkopljejo dnevno tisoč novih temeljev. Naplačilo (down payment) znaša le pet odstotkov stavbene vsote. Cel dolg pa se lahko poplača v 25 letih, obrestna mera znaša štiri odstotke.

Znamenje "For Sale"

Konkurenca pri zidanju in prodaji novih hiš se je ustavila tudi pri znamenjih "for sale"—na prodaj. Navadno so te tablice pred hišo, staro ali novo, ki je na prodaj. Navadno jih postavi privatnik. Spričo velike konkurence, raznih pisarn, ki se poslovno bavijo s prodajo nepremičnin in ki za svoj obrat razumljivo plačujejo tudi davke, se je sprožilo vprašanje ali so te tablice v duhu zakona ali ne. Pravijo, da so znamenje umazane konkurence.

KMETIJSTVO NA NOVE NOGE

Sedanja vlada v Moskvi je izdala veliki dekret, kako naj se gospodarji na ruskih kmetijah. Če rabimo izraz kmetija, ga rabimo na splošno. Gre za obdelovanje polja. Ali se to polje obdeluje strogo pod državnim nadzorstvom kot je to slučaj pri nekaterih ruskih državnih kmetijah, katerih lastnica je država; ali gre za takozvane kmetijske zadruge. Rusi jih imenujejo kolchoze, ali pa gre za zemljo, ki je še ostala privatna lastnina, za to končno ne gre. V katerikoli obliki se je ruska zemlja obdelovala do danes, izkazalo se je, da živi Sovjetska zveza v prehranjevalni krizi. Vlada maršala Bulgarina je bila prisiljena, da je izdala

40.000 PIJANCEV V CLEVELANDU

V Clevelandu prijavljajo razstavo, ki bo otvorena ta torek. Gre za nazorno predstavo o alkoholizmu in javnemu zdravju. Vodja te razstave je dr. Gruno Gebhard, ki meni, da je v območju širšega Clevelanda 40,000 pravih alkoholikov. Od teh 40,000 alkoholikov, da je 8,000 žensk. Na splošno je razmerje alkoholikov, ko gre za moške in ženske spol, ena ženska vdana pijačev na pet moških alkoholikov. V velikih mestih pa je razmerje slabše. Na štiri moške pijačeve pride ena ženska pijačka.

Tudi med organiziranim delavstvom gre za velik pokret zoper alkoholizem. Nekaj sprebrjenec pravi sam o sebi:

"V bolnici sem bil trikrat ali štirikrat; radi alkohola sem izgubil tri službe, s svojo ženo sem se ločil šestkrat, vse radi alkohola; imel sem več avtomobilskih nezgod. V enem slučaju sem ranil več potnikov in menda je veljalo tudi za mene pravilo, da imajo pijanci in otroci srečo, sicer bi se bil ubil."

Lastno spričevalo!

Ameriški kongres si je povisal plače. Zakaj je bilo povišanje potrebno? Amerikanci so se v tem vprašanju zelo razpisali. Večinoma so odobrvali sklep kongresa, da dobijo tako poslanci, kakor senatorji višje plače. Razumljivo je, da je na to vprašanje gledal vsakdo s svojimi lastnimi očmi. Na splošno so Amerikanci trdili, da naj bo ali poslanec ali senator materialno neodvisen, da bo lahko nemoteno delal pri ameriški zakonodaji.

Poslanec Burdick, republikanec iz North Dakote je zadel v živo, zakaj rabi višjo plačo: "Najboljši Amerikanci niso v kongresu in nikoli ne bodo. Zato sem pa jaz tukaj!"

Zaušnica McCarthyu

WASHINGTON, 13. marca — Senator Joe McCarthy poskuša z novo reklamo za sebe. Predsedniku Eisenhowerju je poslal osebno pismo, v katerem zahteva, da pojasni, kaj je z vprašanjem zaprtih ameriških pilotov na Kitajskem. Joe McCarthy se povzpne na oder človekoljubja in pravice in pravi, da imajo bližnji in daljni sorodniki zaprtih Amerikancev pravico, da se jim pove, kaj je na stvari. Bela hiša je na kratko odvrnila na to pismo, da nima — nobenega komentarja.

Avina nesreča

Pred tednom dni se je ponesrečil s svojim avtom v prometni nesreči Mr. Carl Pisansky iz R.D. 2, Ford Rd., Madison, Ohio. Dobil je hude poškodbe na nogah in se nahaja v Painesville bolnišnici, kjer ga prijatelji lahko obiščejo, mi mu pa želimo skorajšnjega okrevanja.

Na operaciji

Poznani Mr. Anton Turk iz 4835 Green Rd., Warrensville Heights, se je moral podati v Euclid-Glenville bolnišnico, kjer se bo podvrnil težki operaciji. Želimo mu, da bi se kmalu zdrav vrnil domov.

NEVARNOST EKSPLOZIJE NA DALJNEM VZHODU; LADJA S PETROLEJEM NAJ BO ZAPLENJENA?

KITAJCI GROZIJO; V SENATU SE VODI PREISKAVA

WASHINGTON, 13. marca—Po poročilih iz Daljnega vzhoda gre proti Kitajski finska petrolejska ladja Aruba in je svetovno vprašanje ali bo ta ladja lahko raztovorila dragoceno gorivo za komunistična kitajska letala, ali pa bo zaplenjena. Državno tajništvo v Washingtonu samo priznava, da gre za kočljivo vprašanje. Kakšno je njegovo stališče, pa ni javilo.

Petrolejska ladja je finskega izvora. Združeni narodi so pozvali tako svoje članice, kakor nečlanice te organizacije, naj ne dobavljajo komunistični Kitajski blaga, ki je strateško-vojno važno. Združene države same imajo izrecno prepoved trgovanja s tem blagom s Kitajsko. Finska ni članica Združenih narodov.

Finska sama pravi, da v tem vprašanju ne more storiti ničesar. Ladja, ki pluje s petrolejem proti Kitajski, je registrirana v lukah komunističnega bloka.

Komunistična Kitajska je posvarila vse države, posebno še Združene države, da bo storila vse, da bo ta ladja res prispela v njeno luko; če bi pa kdo deloval proti temu namenu, ladjo zaplenil, bo nosil vso odgovornost. Pri tej objavi sklepa kitajske vlade je Peking naslovil posebno grožnjo na Združene države, češ, da so one za vsak slučaj v prvi vrsti odgovorne; naj nosijo vse posledice, ki bodo gotovo sledile.

Vlada Čiang Kajšeka na Formozu je objavila svoj sklep, da bo finsko petrolejsko ladjo zaplenila.

Preiskava v senatu

Senator McClellan, demokrat iz Arkansasa, ki spričo demokratske večine v senatu načeljuje pododboru, kateremu je bil popreje predsednik senator Joe McCarthy, je spravil to vprašanje na dnevni red svojega pododboru. Tudi senator McClellan označuje položaj za zamotan in zahteva od ameriške vlade, da nekaj napravi. McClellan trdi, da se je lansko leto pomnožila zunanja trgovina s Kitajsko. S Kitajci trgujejo Angleži, ki so ameriški zavezniki, bolj kot na primer Finska, ki ni ameriška zaveznica. Senator McClellan je objavil, da se bo v njegovem pododboru začela preiskava o tem konkretnem slučaju, kakor tudi sploh o trgovini s komunistično Kitajsko. Republikanski senator Knowland iz Californije pa naravnost zahteva, da naj ameriško sedmo brodogrje, ki križari v vodah okrog Formoze, imeno-

vano petrolejsko finsko ladjo zapleni.

Načrt obrambe Quemoy

Lahko se računa s tem, da sta otoka Quemoy in Matsu, ki ležita med Formozo in celinsko Kitajsko, bližje Kitajski kot Formozi, tudi ameriška interesna sfera. Če pa je temu tako, potem ju bo Amerika branila, če bi bila napadena od Kitajcev.

Predsednik Eisenhower ima pooblastilo od kongresa, da sam razsodi o tem vprašanju. Vzdržujejo se še vedno govorice, da je ameriški Varnostni svet sklenil braniti ta otoka.

Sedaj je javilo ameriško vojaško poveljstvo, da je izdelan načrt obrambe obeh otokov, leži pa na Eisenhowerju kadar in če bo izdal v slučaju potrebe povelje, da se otoka branita. Ameriško vojaško poveljstvo pa poudarja, da samo ne bo sprožilo nobenega vprašanja in v smislu resolucije kongresa tudi naglašajo, da bo le odgovorilo na komunistične akcije. Z drugimi besedami, da je pripravljenih delih, ki jih vrši Čiang Kajšek ko oba otoka utrjuje, vojaške posadke pa pomnožuje, Združene države ne bodo sodelovale. Le v slučaju kitajskega napada na oba otoka bo ameriška oborožena sila priskočila Čiang Kajšku na pomoč.

TUDI NAPREDEK SVOJE VRSTE

V Dallasu, Ore., živi 65 letna Newton. O sebi trdi, da je najmlajša ameriška praprababica. Ko je bila stara 14 let, se je poročila z Edwardom Loringom; ko je bila stara 16 let, je postala mati. Ko ji je bilo 32 let, je bila stara mati, ko je dočakala 49 let, je postala prastara mati. Praprababica pa lansko leto. Njena tradicija, da se rod zgodaj poroči, se je nadaljevala. Tudi njena hčerka se je poročila s 15 leti in postala stara mati, ko ji je bilo 32 let.

Razumljivo je, da je iz prvega debla raslo vej na vse strani in da je potomstvo Loringa posejano po različnih krajih po Ameriki.

BITKA ZA ČISTO NEBO

V Ameriki se prebivalstvo trmoma naseljuje po mestih. To pa niso več meščanska marveč, industrijska mesta. Vzglede — Cleveland. V New Yorku je na primer 175,000 velikih stanovanjskih hiš, torej ne enodružinskih, je pa tudi 20,000 industrijskih podjetij.

Sončno Californijo so obiskali temni težki nenaravni oblaki dima in prahu. V Los Angelesu je ta pojav vznemiril tudi gospodarja Californije, da je za območje Los Angelesa oklical izredno stanje in je zahteval od petrolejskih rafinerij, da prenehajo za kratko dobo z delom.

Rafinerije ga niso ubogale in so mu dokazale, da dim iz njihovih tovarn splošnosti ni nevaren. V svojem zdravstvenem predlogu kongresu je predsednik Eisenhower zahteval, da kongres odobri vsoto \$742,500 kot prispevek, da republika kot taka pomaga čistiti nebo nad Ameriko.

Zadnje vesti

Lep, solnčni dan brez posebnih sprememb bomo imeli danes. Najvišja temperatura dneva bo 55 stopinj, najnižja 38 stopinj.

V Clevelandu je bilo letos na cestah in ulicah do smrti povzročenih 16 ljudi. Lani ob istem času jih je bilo 31.

V devetih državah ameriškega juga in vzhoda so pri telefonski družbi Southern Bell sistem nastopili danes jutraj v stavki. Vodstvo družbe pravi, da bo skušalo vzdržati ameriški promet s temi državami vključno stavki.

Danes ob dvanaajstih se sestane v Washingtonu predsednik Eisenhower in predsednik avstralske vlade Menzies. Sestanek je važen. Gre za politiko do Formoze. Menzies je dejal, da je avstralska politika ta, da ne dopusti, da bi Formoza padla pod komunistično Kitajsko, da pa ni pripravljena vojskovati se radi otokov blizu kitajske obali, kot sta naprimer Quemoy in Matsu.

V Tokiju je dal sedanji predsednik japonske vlade politično izjavo, da je Japonska za to, da pride do prijateljskega življenja s Sovjetsko zvezo, kakor tudi z Kitajsko. Priznal je dve kitajski vladi, torej Čiang Kajšeka in Mao, oziroma En Laia v Peking. Z enim kakor drugim taborem se bo pogajal.

V mestu Princeton praznuje danes 76-letnico svojega rojstva profesor Albert Einstein. Einstein je odklonil vsako hrupno proslavo, četudi ne more preprečiti tisočih čestitk, ki prihajajo na njegov dom. Einstein je znan kot duhovni oče atomske znanosti. Popreje je poučeval v Berlinu v Nemčiji.

Na predsednika indijske vlade Nehruja je bil izvršen napad. Neki delavec iz tekstilne stroke je vihtel nad njim dolg nož. Nehru sam seveda ni bil ranjen in je trdil, da ne more biti govora o kakem resničnem napadu. Napadalec sam je bil vinjen in policija trdi, da ni popolnoma pri zdravi pameti.

Dobila poškodbe

Mrs. Ana Nadrah iz N. Broadway, Geneva, Ohio, se je prejšnjo nedeljo poškodovala na domu, ko je padla s porča tako nesrečno, da si je zlomila levo roko v zapestju. Odpeljana je bila v bolnišnico v Geneva, O., sedaj pa se že zdravi na svojem domu. Prijatelji jo lahko obiščejo, mi ji pa želimo, da bi čim prej okrevala.

Sestanek igralcev

Vsi oni, ki so imeli vloge v zadnji igri dramskega zbora Ivan Cankar, so prošeni, da gotovo pridejo na sestanek v torek zvečer ob osmih v navadnih prostorih Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by

THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.

6231 ST. CLAIR AVENUE

CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312

Issued Every Day

Except Saturdays, Sundays, Holidays and the First Week in July

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države).

For One Year—(Za eno leto)	\$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	7.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

VLOGA KIPARJA MEŠTROVIČA

(1)

Zadnji teden smo zaključili naše uredniške članke z razmislijanjem o kulturni nemski propagandi v Ameriki. Vsak članek, če naj bo na mestu, kot pravimo, da naj bo aktualen, podaja stvari kot so, ima pa v sebi neko namero, da se citatelj sam bavi s posledicami, ki naj nastopijo. Nemci uganjajo v Ameriki s svojimi najbolj znanimi kulturnimi sredstvi veliko propagando. To sredstvo je nemška muzika. Kaj se je vzbudilo v nas ob branju vrstic o nemški propagandi v Ameriki? Po našem mnenju čisto naravno samo to: kaj pa mi Slovenci in Hrvati in Srbi, politično vzeto Jugoslavlani doma in na tujem?

So vprašanja, ki niso vezana na obstoj enega ali drugega režima. Lepota v kulturi, v izražanju naših notranjih misli, v upodabljanju in prikazovanju teh misli v vseh mogočih oblikah je preživela in bo preživela vse režime. Vsak narod ima gotovo svojo veličino, ki jo je znal izraziti tudi na zunaj, bodisi doma, bodisi kamor je šel, kot pravimo v novi adoptirani domovini.

V Ameriki je na kulturno-civilizatoričnem polju za blestelo mnogo, mnogo imen. Bogatila so ameriška polja. Naj se samo prav na kratko spomnimo dveh Srbov, enega iz Banata, drugega iz kraške Like, prvi je bil Pupin, drugi je bil Tesla.

Pupin, ki je bil velik iznajditelj, je način uveljavljanja samega sebe, pa tudi idej prav do dobra zapopadel. Ko je delal kot profesor, je imel lepo polje. Ko so uporabljali njegove izume, je imel lepo polje. Toda v Ameriki je še en princip, ki pa je mnogo bolj važen, kakor kjerkoli drugod po svetu. Ta princip je v angleškem jeziku PUBLICITY, reklo bi se po slovensko vzbuditi ameriško javnost za sebe osebno ali za idejo, katero zastopam. Profesor Pupin iz Banata je čutil potrebo, da je izdal knjigo "Od emigranta do iznajditelja." Knjiga v angleškem jeziku je šla in se še vedno nahaja v predalih vseh ameriških javnih knjižnic, razumljivo da v mnogih predalih privatnikov.

Nikola Tesla je bil po iznajdljivosti gotovo večji duh od Pupina. O sebi ni pisal. Je bil tak značaj, da naj dela, ne pa da besede govorijo.

Slovenci v Ameriki smo imeli silno izrazito postavbo v osebi pokojnega Lojzeta Adamiča. Adamič je obmolnil za vedno. Adamič je bil splošno—ameriški. Pokazal je, kaj lahko k ameriški, morda celo svetovni skupnosti doprine tudi Slovenec. Na vsak način je Lojze Adamič oplojnil ameriško književno kulturno življenje v takem razmahu in v takem zanosu, da se lahko s prstom pokaže na njega. Ne samo iz slovenskih ali jugoslovanskih vrst. Tudi prav pristnih ameriških, neglede na to kako se sicer njegovo ime angleško izgovarja.

Tu in tam najdemo kulturne pojave, ko se v obliki pisane besede udeležujejo v angleškem jeziku ljudje, katerih priimek nam priča, da so jugoslovanskega pokolenja. Za vzgled na primer ime profesorja Dragniča, ki je v zadnjem času napisal in izdal knjigo, ki je izrazito proti sedanjemu režimu v Jugoslaviji.

Udeleževali smo se na polju muzike, polke. Nedvojbena smo oplojnila tudi vsaj s tem drobcem ameriško življenje. Vendar pa vsi narodi ne samo v propagandne namene, marveč radi resnice kot take povdarjajo, da je nekdo nosilec resnično velike ideje in se radi na njega sklicujejo. Ta nosilec velike ideje naj bo predstavnik vseh skupaj. Velike ideje končno niso samo narodne, marveč nujno postanejo mednarodne. Vsi ljudje niso junaki; tudi se ne morejo, če bi bili junaki, ukvarjati z vlogami, ki jih je po našem mnenju usoda določila le posameznikom. Toda luč iz glav teh posameznikov se razvija nato vsepovsod. Naj pridigujemo še toliko o enakosti človeka, neenakosti bo zmeraj obstojala. Človek je tudi produkt razmer. Te razmere pa so neka končna številka vseh mogočih pojavov najprvo družine, nato kraja, v katerem človek živi. Velja pa tudi na splošno, da se dobre strani dobrega značaja kot produkta vseh mogočih razmer osredotočijo večkrat v enem človeku, o katerem pravimo, da se ta in podoben rodi komaj vsakih sto let. Tak človek, ki biva sedaj v Ameriki, je Hrvat kipar Ivan Meštrovič!

L. Č.

SPREMEMBE V ŽENSKIH ZAPOSILITVAH V LETIH 1940—1950

Ameriško ministrstvo za delo je pričelo z drugimi očmi gledati na žensko delo. Čeprav je delo še vedno moška domneva, zajema po poročilu ministrstva vedno več delavk. Te delavke ne jemljejo dela moških; z izurjenostjo in spretnostjo prispevajo k razvijanju gospodarstva in s tem izboljšujejo življenjsko raven sebi in svojim družinam.

Podrobnosti o ženskem napredku v zaposlitvah najdemo v nedavnem poročilu ministrstva za delo "Spremembe v ženskih zaposlitvah, 1940—1950." To poročilo predstavlja zgodovinski pregled ženskega dela v teku zadnjega desetletja. Slično poročilo bo izšlo znova čez 10 let.

Gornje poročilo kaže, da je po popisu iz l. 1950 delalo v vsaki izmed 446 zaposlitvenih panog vsaj po nekaj žena. Žene so pokazale precejšen napredek tudi pri tistih zaposlitvah, ki sicer nimajo obeležja "ženskega" dela. Tako je n. pr. naraslo število arhitektk, kemičark, dentistk, inženir, odvnetic in sodnic, zdravnic in kirurginj. Povečalo se je tudi število žena v tistih službah, katere običajno opravljajo moški. Tako je poskočilo število paznic, vrataric in čuvajk, prodajalk bencina, uslužbenk na prostorih za parkiranje in kotlaric, topilk in ulivalk v železarnah. Več žena kot kdaj koli prej je delalo tudi v tehničnih poklih, kjer smo bili navajeni le moških. Sem spadajo n. pr. radio operaterke, športne učiteljice, tehnične nadzorice in risarke.

Največji zaposlitveni porast

pa se je pokazal pri poslih, ki jih običajno opravljajo žene. Število uradnic se je v desetletju med 1940 in 1950 povečalo za dva milijona. Samo število tajnic, stenografinj in strojepisk je poraslo za pol milijona. Tudi v vseh ročnih zaposlitvah so žene našle mnogo več priložnosti za delo. To je precej pripomoglo k razvoju oblačilne in električne industrije ter tvornice za pralne stroje. Število teh delavk se je povečalo za en milijon.

Kot so nekateri predvideli, so žene začele zapolnjevati manj privlačno in slabše plačano delo. Ministrstvo za delo poroča, da je število žena, ki so opravljale "splošne" gospodinjske dolžnosti po zasebnih hišah, padlo za 300.000. Število gospodinj se je znižalo za 200.000, število peric za več kot 100.000. Če govorimo v odstotkih, je število uslužbenk v zasebnih gospodinjstvih, ki so l. 1940 predstavljale 17.7 odstotka vseh zaposlenih žena, l. 1950 padlo na 8.5 odstotka.

Vse te spremembe dokazujejo, da žene stalno izboljšujejo svoj gospodarski položaj. Tudi na raznih novih področjih je proti njihovi zaposlitvi vedno manj odpora. Načelnica ženskega urada v ministrstvu za delo Alice R. Leopold pravi: "Žene so danes v vseh poklicih. Čeprav je njihovo število ponekod še majhno, je dejstvo, da je njihov prispevek k gospodarstvu Združenih držav vedno večji. Iz tega pa izhaja, da se bo v bodoče povečal tudi njihov vpliv."

(Common Council)

JAPONSKI KRALJ BISEROV UMRL

Na japonskem otoku Tatoku je umrl pred nekaj tedni 97 let star mož, ki je prinesel sto žanam smrt, milijonom drugim pa srečo in veselje. V krasni hiši visoko nad zalivom Ago je japonski kralj bisero Kokiči Mikimoto sklenil svoje življenje, ki se je začelo leta 1858 v sobici trgovine z ribami v pristaniškem mestu Toba. To življenje je zgojilo pravilnih uspehov in poti od revščine do bogastva.

Začelo se je v sedemdesetih letih minulega stoletja. Kokiči, najstarejši izmed 11 sinov trgovca z ribami Mikimota, je nekega dne hodil s svojo nevesto Ume po obali. Snovala sta načrte o prihodnosti, kakor jih snujejo zaljubljeni. Toda njuni načrti so bili res fantastični. Mar ni bilo treba sadov zemlje v potu obraza zbirati, preden jih je začel človek saditi, sejati in gojiti? Mar ne bi mogli gojiti tudi sadov norja? Neke japonske besede pravi, da je biser školjčina "bočina." Mar ne bi mogel človek zavestno povzročiti teh bolečin, la bi školjka v nekaj letih razvila v sebi tisto bulico, po kateri hrepene ljudje in ki je pravimo biser? "Za zdaj ti lahko nudim samo svoje delo in ljubezen," je zaključil trgovec sin pomeneke z nevesto. Potem pa ji je pokazal z roko na širo morje, rekoč: "Toda če mi boš zvesta družica, ti bom nekoč podaril kraljestvo."

Minilo je deset let, preden sta začela Kokiči in Ume usničevati svoje drzne načrte. Deset let sta morala v svoji trgovini trdo delati, da sta prihranila toliko denarja, da sta lahko kupila v zalivu Ago za vzrejo umetnih bisernic primerno zmajšice in najvažnejše orodje. Leta 1886 se je Kokiči Mikimoto lotil poskusov. Najprej so mu pomagali samo žena in večji otroci. Ume se je neutrudljivo potapljala v morje in pritrjevala na dnu košare, polne školjk, ki jim je Kokiči z dolgo iglo zatlačil v meso drobce bisernine. Nabrali na tisoče školjk, potisniti jim v meso na stotisoče drobcev, spravili jih štiri metre globoko na morskno dno in jih spet dvigniti ter valo neskončno potrepeljivost.

In spet je minilo šest let, preden je to naporno delo obrodilo prve sadove.

Leta 1892 je držal Kokiči na dlani prvi biser in tri leta pozneje je bil njegov cilj dosežen. Pri nekem juvelirju v Tokiu se je zgledal skromno oblečen, mršav ribič in položil prgišče povsem okroglih bisero v na mizico. Juvelir je moral poslati po denar v banko, da jih je lahko kupil. Misli je, da ima opraviti z običajnim potapljačem, ki dviga z morskega dna bisernice in pobira iz njih bisere. Z izkupičkom je Kokiči Mikimoto kupil neobljudeni otok Tatoku, "otok kreposti" v zalivu Ago in ustanovil na njem podjetje za vzrejo umetnih bisernic iz običajnih školjk. Tako je kmalu zaslovel po vsem svetu. Čeprav neizobražen je dobro poznal vrednost svojih raziskav. Zaposil je več strokovnjakov, ki so mu na otoku uredili laboratorij. V njem je delalo nekaj izkušenih zoologov. Edina njihova naloga je bila ugotoviti, v katero vrsto školjk je treba zatlačiti drobne biservine, da bi se izoblikovale v njih čim večji in čim čistejši biseri. Vtem ko so mladi strokovnjaki sedeli pri mikroskopih, je zunaj vsak dan skočilo s čolnov v morske valove po več sto nagih mladih žensk. Med njimi je bila še zmeraj tudi Mikimotova žena.

Tudi delo Mikimotovega laboratorija je kmalu obrodilo sadove. Mnoge školjke so drobce biservine kmalu izločile iz svojih teles. Mikimotovi strokovnjaki so ugotovili, da je treba drobce zaviti v košček mokre školjkine kože, pa jih školjka ne izloči. To jo prisililo, da začne oblikovati biser. Zdal je bil Mikimoto že prav blizu svojega cilja, po katerem je hrepel celih 20 let. Njegovi biseri so vzbujali zanimanje po vsem svetu. Toda niti najbolj zagrizeni konkurenti niso mogli dolgo zanikati, da so umetno pridobljeni biseri enakovredni naravnim in da jih je skrbno pregledati, to je zahtevalo težko razlikovati. In Mikimotovi "japonski biseri" so se pojavili v izložbah najuglednejših juvelirjev. Tako je začelo

obljubljeno "kraljestvo v morju" dobivati oblike. Toda zdaj, ko bi bila lahko Mikimotova žena uživala sadove svojega in moževega dela, se je njena ura stekla. Zmagovito pot v prihodnost je Mikimoto nastopil sam s svojimi petimi otroki.

Leto za letom se je "Mikimotovo kraljestvo" širilo. Ustanovil je 15 novih bisernih farm in v večini vsemest je njegov koncern ustanovil posebne trgovine. Biseri so valuta, s katero lahko človek plača sleherno investicijo. In Mikimotovi biseri so dobili na svetovnih razstavah celo vrsto prvih nagrad in zlatih kolaj. Bivši ribič je postal častni doktor več slovečih univerz in mnoge države so ga odlikovale. Proti koncu svojega življenja je vsako leto poslal v Severno Ameriko in Evropo kakih sto tisoč krasnih bisernih ovratnic v vrednosti mnogo milijonov dolarjev. Umrl je kot eden največjih bogatašev sveta.

—Ljudska Pravica

ZANIMIVOSTI

Jugoslavija je znana po dobrih vinih in njihovi količini. Z vinogradi ima zasajenih 234,285 ha zemlje (1.4 milijarde trt). Vina deli v namizna, črna in bela. Med črnimi vrstami so pri nas najbolj znani: burgundec, frankovka, portugalka in mali plavec, med belimi pa: žilavka, rdeči, beli in sivi traminec, muškati silvanec, ružica, beli plavec, maraskin, vugava in grk. Imajo tudi več dobrih vrst namiznega grozdja.

Med razdaljami (po letih starosti), potrebnimi, da človeško oko dobro vidi predmete, so bistvene razlike. Izvzete so seveda očesne bolezni: kratkovidnost, ko je slika za očesno mrežnico, daljnovidnost, ko je slika pred mrežnico, in starovidnost, ki je enaka daljnovidnosti. Normalne, najkrajše oddaljenosti predmetov, da jih oko dobro vidi, so: v 10. letu 7 cm, v 20. letu 10 cm, v 30. letu 14 cm, v 40. letu 22 cm, v 50. letu 40 cm, v 60. letu 100 cm, v 70. letu pa 4 m.

Atlantski ocean se razprostira med Evropo in Afriko na vzhodu in Ameriko na zahodu. Skupaj s Sredozemskim, Karibskim in Severnim ledenim morjem meri 106 milijonov km². Njegova največja globina znaša 8742 m (Puerto Rico). Dolgo je od severa proti jugu 20,800 km, široko pa med Rtičem Dobre Nade in La Plato 6,700 km. Najživahnejši pomorski promet se razvija prav po Atlantskem oceanu. Na njegova pristanišča odpade kakih 95% svetovne mornarice in približno 70% vsega svetovnega prometa. Prvi so prevozili Ocean Normani okrog leta 1492. Preletel pa ga je prvi Lindbergh leta 1927.

V normalnem življenju sprejmejo človeški možgani kakih 10 milijard vtisov. Registrirajo jih, ko gredo skozi človeško zavest. Mnogi vtisi povsem izginejo, ko se spreminjajo, v človeških možganih pa jih je nenehoma priselje: prejemajo hranilne vloge, izplačujejo vloge, prodajajo delnice, izvršujejo borzna naročila itd. Ti avtobusi so seveda opremljeni z ustrežajočo opremo, kakor s pisarniški potrebščinami, radijsko postajo, teleprinterji itd.

V začetku ljudje niso imeli zaupanja v to potujočo banko, vendar pa je imela banka že po dveh mesecih 11,000 novih vlagateljev.

Angleški idiom "catch as catch can" pomeni v našem jeziku: pomagaj si kakor veš in znaš. Ta rek označuje šport—robokorbo v prostem slogu, ki je zlasti priljubljena v ZDA. Pri tej rokoborbi so dovoljeni vsi prijemi, razen nekaterih smrtno nevarnih. Ta slog je pravzaprav dograna oblika klasične oziroma grške rokoborbe, toda na svetu še nima mnogo pristašev. Grki so vključili rokoborbo v olimpijske igre leta 1708 pred našim štetjem, kot samostojna športna panoga pa se je razvila šele okrog leta 1500 pred našim štetjem, ko je izšla tudi prva knjiga o rokoborbi.

Dolgove iz Napoleonovih časov odplačujejo

Mesto Veere v holandski pokrajini Zeelandu še zdaj odplačuje dolg za kontribucijo, ki jo je moralo plačati na Napoleonov ukaz pred pičlimi 150 leti. Ko so stale Napoleonove čete na otoku Walherenu, so dobili mestni očetje v Veeru ukaz, da morajo plačati 30,000 goldinarjev kontribucije. Upirali se jim ni kazalo, saj so vedeli, da Napoleon, v takih primerih ne pozna šale. Mesto je moralo plačati kontribucijo. Ker pa je bila mestna blagajna prazna, so morali prebivalci sami zbrati denar. Izračunali so, da mora dati vsak prebivalec povprečno po 5 goldinarjev. Mesto pa se je zavezalo, da bo pozneje prebivalcem ta denar vrnilo, seveda v skladu z zmogljivostjo mestne blagajne.

Ker Veere še zdaj nima večjih dohodkov, dolg iz Napoleonovih časov še zmeraj ni poravnal. Zmeraj je bil poseben dogodek, če so lahko z hobotnjem meščanom oznanili veselo vest, da jim bo mestna blagajna izplačala 100 ali 120 goldinarjev. Še nedavno je spet prišlo do delnega poravnanja dolga iz Napoleonovih časov. Deset lastnikov izžebanih starih obveznic je dobilo po 10 goldinarjev, le da niso zlati, čeprav bi človek lahko po imenu to sklepal. Župan pravi, da znaša dolg še zmeraj 8872 goldinarjev, čeprav so mnogi upniki medtem svoje obveznice sežgali, ker niso več upali, da jim bo mestna blagajna kdaj plačala, kar so njihovi predniki posodili mestu.

ZDRAVILO PROTI LEUKEMIJ

Dr. William Dameshek, ki je eden najboljših ameriških strokovnjakov za krvne bolezni, je pred kratkim napovedal precejšnjo verjetnost, da bodo v kratkem našli zdravilo tudi proti leukemiji, oziroma krvnemu raku, ki ga imajo še vedno za neozdravljivo bolezen. Najnovejši preparati proti tej zahrbitni bolezni že podaljšujejo obolenim na tej bolezni življenje za nekoliko mesecev, medtem ko so vse do leta 1948 bolniki, ki so zboleli za akutno leukemijo, bili obsojeni na skorajšnjo smrt. Dr. Dameshek meni, da bo najnovejša metoda zdravljenja leukemije koristna tudi pri zdravljenju ostalih vrst rakastih bolezni.

HRANILNICA NA KOLESIH

Veliko bančno podjetje v Združenih državah Amerike, Merrill Lynch, ki ima že 113 podružnic po vsej državi, je svoje poslovanje razširilo še na nov in svojevrsen način:

Trije srebrnomodri posebni avtobusi obiskujejo oddaljena mesta in farme, kjer s pomočjo dobro izvežbanih bančnih uradnikov opravljajo vse bančne posle: prejemajo hranilne vloge, izplačujejo vloge, prodajajo delnice, izvršujejo borzna naročila itd. Ti avtobusi so seveda opremljeni z ustrežajočo opremo, kakor s pisarniški potrebščinami, radijsko postajo, teleprinterji itd.

V začetku ljudje niso imeli zaupanja v to potujočo banko, vendar pa je imela banka že po dveh mesecih 11,000 novih vlagateljev.

ŠKRAT

On in ona zbirata krvato zanj. Ona: "Ta kravata ti ne pristoj. Kar koli sam izbiraš, napačno izbereš."

On: "Res je, tudi tebe sem sam izbral."

VSE PRAV PRIDE

Neka kanadska priseljenka je kupila hišo na ameriško-kanadski meji in komisija je ugotovila, da leži pol hiše v ZDA, a pol v Kanadi. "Se bolje," je rekla žena, "sem slišala, da so zime v Kanadi mnogo ostreje kot v ZDA!"

Tu počiva

Joe SMITH

nikdar ni delal za profit, a brez profita in kredita zakonca le težko živita, zato mu Bog je raj podelil, ženo pa z drugim razveseli.

Tule ta grob je samo za svari, kaj se bo tudi tebi zgodilo: Pogrebni zavod BITTER & Cie: parte in vence in slaven pokop, predvsem pa takle okinčan grob. (Grog)

VZTRAJNOST

Kupec stoji v trgovini pred polico, polnimi bal. Stoji in stoji že ves ljubi dan. Nazadnje mu pa le pravi prodajalka:

"I, kaj pa vendar čakate?"
"He, he: čakam, da bodo cene padle..."

SLEPO ZAUPANJE

"Srček, ti si edina ženska, ki sem jo doslej poljubil!"
"Oh, saj ti rada verjamem!"
"In tudi edina, ki mi to verjame."

TUDI ŽELJE SE USTAVIJO

"Veš, Meta, je že tako na svetu—čimveč človek ima, toliko več bi rad še imel."
"Ne bi rekla. Ti še nisi imela trojčkov kot jaz..."

Lovska

Lovce, ki se je vrnil iz Afrike, predava in pravi med drugimi "... in ko sem se iz džungle vrnil v kolibo in odprl vrata, zagledam pred sabo strašno divjo opico. In kaj sem storil, kaj mislite?"
"Razbili ste stensko ogledalo!" se oglasi neki poslušalec, ki mu je lovčevu bahanje presedalo.

Da ne bo očitkov

Špela nosi mleko na trg. Pa vidi soseda Meta, kako Špela vlija mleko v kanto z vodo.
"I, kaj pa delaš to?"
"He, mleko vliвам v vodo, da mi ne bodo očitali, češ, baba vlija vodo v mleko."

Ob maturi

"Ja, Tonček, kako pa, da si pri maturi padel iz materejnega jezika. Tega bi pa res moral znati."
"Kaj hočem. Veš, nekaj let sem živel pri babici."

Zaupanje

"Ja, Boštjan, kakšnega zanimivega ptica pa imaš v kletki?"
"Kako se imenuje, res ne vem. Kupil sem ga zato, ker je trgovec rekel, da živi 300 let. Veš, se pa hočem prepričati."

Da ne bo premalo

"Na, Matic, danes te častim! Izprij tale kozarec na moje zdravje!"
"Jošt, veš kaj: meni se zdi, da bo en kozarec premalo. Strašno slab si videti."

ENAKOPRAVNOST
6231 ST. CLAIR AVE.

